

LUYỆN TẬP VỀ CÁCH SỬA CHỮA VĂN BẢN

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- Nhận thức được rằng viết là một việc rất nghiêm túc ; để có một văn bản tốt, phải sửa chữa rất công phu.
- Biết vận dụng nhận thức đó vào việc tạo lập văn bản.

1. Trong phần đầu bản thảo *Di chúc* viết năm 1969, Chủ tịch Hồ Chí Minh lúc đầu viết như sau :

Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta nhất định thắng lợi hoàn toàn.

Đó là một điều chắc chắn.

Tôi có ý định đến ngày đó, tôi sẽ đi khắp hai miền Nam – Bắc, để thăm hỏi đồng bào, cán bộ và chiến sĩ, thăm hỏi các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng yêu quý của chúng ta.

Sau đó Người chữa lại :

Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta dù phải kinh qua gian khổ, hi sinh nhiều hơn nữa, song nhất định thắng lợi hoàn toàn.

Đó là một điều chắc chắn.

Tôi có ý định đến ngày đó, tôi sẽ đi khắp hai miền Nam – Bắc, để chúc mừng đồng bào, cán bộ và chiến sĩ anh hùng, thăm hỏi các cụ phụ lão, các cháu thanh niên và nhi đồng yêu quý của chúng ta.

(Hồ Chí Minh, Toàn tập, tập 12,

NXB Chính trị Quốc gia, 1996)

a) Xác định những chỗ Chủ tịch Hồ Chí Minh sửa chữa.

b) Phân tích tác dụng của việc sửa chữa ấy.

2. Trong bài *Đây mùa thu tới*, Xuân Diệu viết :

Hơn một loài hoa đã rụng cành.

Nhưng khi đăng trên báo *Ngày nay*, một nhà thơ đã chữa lại như sau :

Đã mấy loài hoa rụng dưới cành.

Sau này, khi in lại, Xuân Diệu khôi phục như cũ.

Hãy tìm sự khác biệt về giá trị nghệ thuật giữa câu thơ ban đầu và câu thơ bị sửa. Theo anh (chị), tại sao Xuân Diệu vẫn giữ nguyên câu thơ ban đầu ?

3. Anh (chị) hãy sắp xếp các đoạn trong phần trích sau đây⁽¹⁾ theo trật tự hợp lí nhất.

(1) *Một bữa ngồi viết ba cái lãng nhãng, thòng chân xuống định đứng lên vịn vẹo người cho đỡ mỏi thì chồm, chân dẫm trong nước. Sông đã lãng lẽ đời bờ vó hơn nửa... nhà. Mặc cười, tôi nhắn tin cho người bạn ở xa, "nước sông dâng tới chỗ tôi ngồi viết". Không hiểu sao tôi nghĩ tin nhắn của mình sẽ làm anh bạn chạy tới tú sách lôi những cuốn của nhà văn Đoàn Giỏi, Sơn Nam, Nguyễn Quang Sáng... ra đọc lại, cho đỡ thèm, đỡ nhớ phương Nam.*

(2) *Sự trở lại lãnh liệt và rục rờ tới mức người ta phải kêu lên, trời đất ơi, nước rong. Nước tràn trên những con đường trong thành phố. Tôi lâu không ngược nhìn trắng bóng gập trắng sóng sánh dưới chân mình. Chị tôi kê tú giầy, thùng gạo, mấy vật dụng bằng sắt lên cao, sóng đánh vói theo. Hết rằm, con nước tự bò ra*

(1) Đây là phần trích từ bài tùy bút *Cửa nước và gió* của Nguyễn Ngọc Tư (*Nhân Dân*, số báo Xuân Mậu Tý, 2008). Người biên soạn đảo trật tự các đoạn.

khỏi nhà, nhưng vẫn đầy lớp lá. Tôi quét nhà, trong mấy hốc kẹt còn sót lại nhiều rác rưởi, cùng những trái mấm, trái đước lên mấm. Tôi thả chúng vào sông, hơi lo, với mớ rễ đã khô se, chúng có đủ sức sống để mọc lên ở một bãi bùn xa xôi nào. Và trên những con sông gần biển, lũ cá đũa chắc không còn nhiều nữa, nên những trái mấm mới trôi dạt đến nơi này.

(3) Tôi không nhớ trong những cuốn sách đó có bao nhiêu trang, bao nhiêu câu chuyện liên quan đến con nước rong. Đường như là không có câu văn nào về dòng sông sau nhà tôi. Chảy qua thành phố với cái tên xa lạ, dòng sông nhỏ bị che khuất bởi những dãy nhà ken dày hai bên bờ, và cứ vậy, nó chảy thắm suốt một mùa mưa. Người ta sống trên nó, rửa chân và vớt rác lên nó nhưng quên lãng nó. Và một buổi sáng mở cửa sau, sông bỗng tràn đầy trong mắt.

(4) Hơn hai phần ba các con sông của Cà Mau không có lục bình. Chúng chỉ mang những trái mấm, hay đước, vẹt, bẹ dừa nước, lười mèo phen,... trong lòng nước ngẫu đục phù sa của mình. Những lúc thời nhìn chữ nghĩa, ra ngó sông, thấy trái dừa chuột khoét lừng lừng trôi ngang qua, tôi vui như gặp bạn cũ. Nước càng đầy thì cuộc trôi dạt càng đông đúc, là những trái mấm như trái tim sắp vỡ ra từng lớp, là cái bắp chuối đỏ, là những bông tra vàng, trái quao cong,... Cái đầu mơ mộng của tôi nghĩ tụi nó đang nói với nhau, nước rong tính ra chợ sống, nhưng kiếm không ra cục sinh cầm rễ, thôi về. Chúng không dừng lại. Cuộc điểu hành của sự sống đồng bãi như vô tận, như không bao giờ chấm dứt.

(5) Nhưng vào cái mùa sông đẹp nhất, tôi chuyển nhà đi. Giờ thì mở cửa sau không còn mênh mông nước, nhớ sông vì tối ra đường vẫn xé trắng dưới bánh xe lăn. Tôi nhìn gió. Gió trong suốt vô hình. Nhưng có thể nhìn thấy chúng trên bãi lau sậy bát ngát sau nhà. Sậy đang mùa bạc đầu, tôi vẫn thường cầm trái ổi ngồi nhai chèm chẹp trong khi bông sậy già bị gió thổi bay lá tả xung quanh. Bông sậy li ti, phải nhìn qua tia nắng xiên mới thấy chúng bóng bênh, nhẹ nhõm, chênh chao giữa không trung. Ngồi nhìn cái châu rùa chén vầng bông sậy trên mặt, thấy bình an đến nỗi không dám nhúng tay vào.

(6) Và không có gì ngăn chặn được những cuộc trôi đi khi mà gió chướng càng thổi sâu vào mùa, nước càng đầy. Sông vào những ngôi nhà ven sông đòi lại đôi bờ đã bị con người xâm chiếm. Rác của con người vớt xuống, sông thân nhiên trả lại cho người. Nhưng trong sông vẫn còn sự tử tế, thay vì dâng lên nhà người cái dòng chảy ô nhiễm đen ngòm, sông liếm láp đôi chân tôi bằng thứ nước lợ cơn phù sa.

4. Hãy sửa lại Bài viết số 3 của anh (chị). Đối với từng trường hợp, cho biết tại sao cần sửa như vậy.